

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СБОРНИК

**за гражданско участие в местните политики
по осигуряване качество на атмосферния въздух
в Община Видин**

Видин, 2023 г.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

ЦЕЛИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ПОЛИТИКА ПО ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ . 6	
МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОУЧВАНЕТО	10
ОЦЕНКА НА МЕРКИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕЖДАНАТА ПОЛИТИКА НА ОБЩИНА ВИДИН ЗА ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....	14
ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНОТО ПРОУЧВАНЕ.....	20
ПРЕПОРЪКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕСТНИТЕ ПОЛИТИКИ И ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.	24

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ФОРМУЛИРАНИТЕ ПРЕПОРЪКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ	33
ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА ПО ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ В ОБЩИНА ВИДИН	33
СТАТИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ	44
КОНСТАТАЦИИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДЕНИЯ	47
ПРЕПОРЪКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ	59
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	65
БИБЛИОГРАФИЯ	69

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Сборник за гражданско участие в местните политики по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин е резултат от изпълнението на Договор № BG05SFOP001-2.025-0051/П1 за “Предоставяне консултантски услуги за разработване на Ръководство за провеждане на гражданско наблюдение и Сборник за гражданско участие в местните политики по опазване чистотата на атмосферния въздух в изпълнение на проект BG05SFOP001-2.025-0051 "Активно гражданство за чист въздух", финансиран по Оперативна програма „Добро управление, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и бюджета на Република България.

Проектът има за цел да се повиши сътрудничеството и взаимодействието между администрацията, бизнеса и гражданите в процесите на формиране и мониторинг на политиките по контрол, управление и поддържане качеството на атмосферния въздух.

В резултат на реализирането на проекта се повишава взаимодействието между администрацията и граждани-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

те, увеличава се активността на гражданското общество при формулирането, изпълнението и мониторинга на политиките за осигуряване качеството на атмосферния въздух, отправят се конкретни препоръки за подобряване на политиките по опазване и подобряване на въздуха. Представят се конкретни предложения за повишаване на гражданското участие във формулирането, прилагането и мониторинга на приложимите политики и се повишава доверието към работата на местната администрацията.

Проблемите със заниженото качество на атмосферния въздух, относително ниския стандарт на живот, традиционното поведение на обществото по отношение на битовото отопление и личния транспорт са на дневен ред и с конкретни и точни мерки, действия и активност от страна на гражданското общество могат да бъдат минимизирани.

Гражданското наблюдение върху работата на публичната администрация, като форма на гражданско участие, е утвърден метод за контрол на дейността на административните структури, с фокус върху процесите на формиране, прилагане и мониторинг на публични-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

те политики. Реализирането на гражданско наблюдение има за цел повишаване на доверието на обществеността към работата на администрацията, постигане на открито и прозрачно управление, увеличаване на гражданското участие във формирането, изпълнението и наблюдението на политиките по осигуряване качество на атмосферния въздух и повишаване на капацитета за осъществяване на обществен контрол.

В последните години Община Видин предприема редица мерки и инициативи, насочени към опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух в региона. Гражданското наблюдение се фокусира върху формулирането, изпълнението и мониторинга на местните политики в сектор „Въздух“, като се опитва да даде безпристрастна оценка за качеството на свършената работа, от една страна, а от друга – да предложи нови мерки и дейности, които да допринесат за подобряване качеството на атмосферния въздух в дългосрочен план.

Настоящият документ има за цел да насърчи изграждането на практически умения за реализиране на ефективно гражданско включване в дейността по форми-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ране, прилагане и наблюдение на местните екологични политики и работата на институциите, отговорни за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на Община Видин.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ЦЕЛИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ПОЛИТИКА ПО ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Дългосрочната цел на ЕС е да постигне нива на качество на въздуха, които не водят до неприемливи въздействия и рискове за човешкото здраве и околната среда. За постигане на тези цели се действа на много нива, за да намали излагането на замърсяване на въздуха: чрез законодателство; сътрудничество със сектори, отговорни за замърсяването на въздуха, както и международни, национални и регионални органи и неправителствени организации; и изследвания. Политиките на ЕС имат за цел да намалят излагането на замърсяване на въздуха чрез намаляване на емисиите и определяне на ограничения и целеви стойности за качеството на въздуха.

Замърсяването на въздуха представлява най-големият единичен риск за здравето, свързан с околната среда. То намалява продължителността на живот на хората и допринася за сериозни заболявания като сърдечни болести, дихателни проблеми и рак. Трите основни замърсителя, които засягат в най-голяма степен човешкото здраве, се

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

явяват праховите частици, азотният диоксид и озонът в близост до земната повърхност. Излагането на тези замърсители редовно или при върхови концентрации упражнява различно по своята сериозност въздействие — от смущения на дихателната система до преждевременна смърт.

В последните няколко години Община Видин полага сериозни усилия да подобри качеството на атмосферния въздух в населените места на територията на общината, чрез прилагане на различни мерки, дейности и инициативи. Реализираха се и продължават да се провеждат дейности, целящи подобряване на средата и на качеството на атмосферния въздух за жителите на общината.

По тази причина в рамките на проект „Активно гражданство за чист въздух“ се проведе проучване, което имаше за цел да установи в каква степен тези мерки са допринесли за подобряване качеството на атмосферния въздух, степента на удовлетвореност на гражданите от проведените дейности и предприетите мерки, какви са обществените нужди и нагласи, както и доколко обществеността има възможност и желание за включване в

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

процеса на взимане на решения и формиране и преформулиране на политики, свързани с подобряване чистотата на въздуха.

Към основните целеви групи в рамките на проучването спадат:

- граждани на община Видин;
- бизнес организации;
- социално-икономически партньори (СИП);
- местна администрация - общинска администрация Видин, Общински съвет Видин;
- РИОСВ Монтана.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОУЧВАНЕТО

Проучването се проведе в два основни етапа. Първият етап включваше кабинетно проучване на документи по отношение на провежданата политика в ЕС, България и община Видин, свързани с подобряване качеството на атмосферния въздух. Проучени са следните документи:

- Европейски зелен пакт;
- Стратегия за вълна на саниране;
- Директива (ЕС) 2016/2284 на ЕП и на Съвета от 14 декември 2016 година за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, за изменение на Директива 2003/35/ЕО и за отмяна на Директива 2001/81/ЕО (Директива (ЕС) 2016/2284);
- Директива на Европейския парламент и на Съвета относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (2008/50/ЕО);
- Програма за чист въздух за Европа 2013-2030;
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030г.);
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- Закон за опазване на околната среда;
- Програма за намаляване нивата на ФПЧ10 и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в Община Видин с план за действие за периода 2021-2025 г.;
- Програма за намаляване нивата на ФПЧ10 и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в Община Видин с план за действие за периода 2015-2020 г.;
- Отчети за изпълнение на мерките, заложи в Програма за намаляване на нивата на фини прахови частици (ФПЧ10) и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в Община Видин и План за действие към нея за периода 2015 – 2020 г. – за годините 2018 г., 2019 г. и 2020 г.;
- План за интегрирано развитие на община Видин 2021-2027 г.;
- Общински план за развитие на община Видин 2014-2020 г.;
- Интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Видин 2014 – 2020 г.;

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- и др.

Въз основа на събраната информация беше съставен въпросник за провеждане на анкетно проучване сред идентифицираните заинтересованите страни.

Вторият етап включваше обработка на получената информация от анкетите и анализ на данните, получени от проведеното проучване, като се базираше на статистически методи и подходи.

След преглед на наличните документи, анализ на резултатите от попълнените въпросници, на базата на получените резултати от извършеното кабинетно проучване и резултатите от проведеното анкетно проучване са формулирани и конкретни препоръки и предложения за подобряване на местните политики и законодателство за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух, за подобряване на гражданското участие и комуникацията между администрацията и гражданите и за подобряване на местните политики за опазване и подобряване на качеството на въздуха в светлината на европейската Зелена сделка. Предложените мерки и препоръки са съобразени с актуалните възможности за финансиране в рамките

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

на новия програмен период и приложимите оперативни и хоризонтални програми на ЕС в контекста на Зеления пакт и други приложими форми за финансиране.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ОЦЕНКА НА МЕРКИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕЖДАНАТА ПОЛИТИКА НА ОБЩИНА ВИДИН ЗА ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

В изпълнение на задълженията, произтичащи от Закона за чистотата на атмосферния въздух /ЗЧАВ/, Община Видин провежда последователна политика и полага усилия, за да се намалят нивата на фините прахови частици (ФПЧ10) на територията на общината. През 2021 г. Община Видин прилага мерки по две програми „Програма за намаляване на нивата на фини прахови частици (ФПЧ10) и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в община Видин и План за действие към нея за периода 2015-2020 г.” и „Програма за намаляване на нивата на фини прахови частици (ФПЧ10) и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в община Видин за периода 2021-2025 г. и План за действие“.

За подобряване на качеството на въздуха, почистване и опазване на околната среда и информиране на местното население, общината текущо изпълнява следните

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

дейности и мерки:

- Почистване (метене и миене) на основните пътни артерии и уличната мрежа в община Видин, съгласно изготвени графици;

- Прилагане на течните фракции за предварително третиране на пътните платна и пешеходни зони съобразно методиката, а сухите фракции (гранулатите) за размразяване при навалял сняг и/или образуван лед;

- Контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности, съгласно Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Видин, Наредба за изграждане, стопанисване, опазване на озеленените площи и декоративната растителност на територията на Община Видин

- Закупуване на съвременна почистваща техника;

- Синхронизиране на ръчното метене на тротоарите с машинното третиране на уличните платна (прахосмукане и миене на регулата) на принципа за ефективност на почистването – ръчно метене от тротоара към платното и машинно метене и миене на платното. Ограничаване на ръчното метене в извън пешеходните зони при спазване

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

на принципа за ефективност на почистването – ръчно метене от тротоара към платното и машинно метене и миене на платното;

- Ежегодно изграждане на нова и/или подмяна на съществуваща пътна инфраструктура, вкл. и ремонтни дейности за запълване на дупки по уличните платна и тротоарите;

- Системен контрол за възстановяване на уличната мрежа и тротоарна настилка след ремонт на подземната инфраструктура;

- Ежегодно озеленяване на обществени пространства в града/ допълнително засаждане на дървета извън озеленяването по одобрени проекти по ОПРР и др. програми;

- Замяна на отоплението на течни горива (газбол) и твърди горива в общински сгради с отопление на геотермална енергия, пелети или чипс;

- Въвеждане на изискване за екологично топло-снабдяване при одобряване на проекти за реконструкция и издаване на строителни разрешения;

- Ежегодно провеждане на информационни кампа-

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

нии за задълженията на лицата, използващи дървесина за отопление, съгласно Наредба №6 за изискванията и контрола върху дървесината, използвана за битово отопление;

- Провеждане на информационна кампания за ограничаване използването на примитивни печки за отопление на твърди горива с ниска топлинна ефективност и използването на сурова дървесина за отопление;

- Определяне на броя и местоположението на домакинствата, които използват уреди за отопление на твърдо гориво, които да бъдат обект на поетапно извеждане от употреба в периода 2022-2024;

- Ежегодно провеждане на съвместни проверки от междуведомствена комисия с представители на общината, РИОСВ и ОД на МВР за използване на отпадъчни материали за отопление, даване на предписания и глоби;

- Сътрудничество, работа по конкретни проекти в областта на подобряване на качеството на атмосферния въздух, енергийната ефективност и възобновяеми енергийни източници;

- Участие в пилотни проекти по директни Европей-

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ски програми, свързани с иновативни мерки за ВЕИ отопление и енергопозитивни зони.

Усилията на Община Видин за понижаване влиянието на замърсяването на атмосферния въздух, дава своите резултати. През 2020 г. за първи път се наблюдава средногодишна концентрация на ФПЧ10 38,65 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, което е под допустимата норма (40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), като през 2021 г. тази тенденция продължава - средногодишната концентрация на ФПЧ10 достигна до 34,92 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНОТО ПРОУЧВАНЕ

За оценка на реализираните и продължаващите дейности и за извеждане на препоръки, целящи подобряване на средата и на качеството на атмосферния въздух за жителите на общината, беше разработена анкетна карта и проведено проучване сред 122 жители на общината.

Идеята на проучването бе да се установи в каква степен прилаганите мерки и инициативи на територията на община Видин допринасят за осигуряване на качеството на атмосферния въздух и за подобряването на същия, за оценка степента на удовлетвореност на гражданите от проведените дейности и предприетите мерки, за установяване на обществените нужди и нагласи, както и доколко обществеността има възможност и желание за включване в процеса на взимане на решения и формиране и преформулиране на политики, свързани с подобряване качеството на атмосферния въздух.

В резултат е получена средна оценка от 4.12 (от максимална 5), която показва, че според респондентите прилаганите мерки и ефекта от тях оказват положително вли-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

яние върху качеството на атмосферния въздух. Високата оценка до голяма степен припокрива мнението на респондентите относно добрата степен на партньорство и взаимодействие между местната власт и гражданите при реализация на политиката, свързана с опазването на околната среда. Респондентите дават най-високи оценки на мерките, свързани с „Ежегодно озеленяване на обществени пространства в града“ (4,23) и „Замяна на отоплението на течни горива (газбол) и твърди горива в общински сгради с отопление на геотермална енергия, пелети или чипс“ - 4.16. По-слабо са оценени мерките „Контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности“ (4,05) и „Осигурен непрекъснат достъп до Системата за информиране на населението за качеството на атмосферния въздух“ - 4,07.

По отношение на партньорството и взаимодействието между местната власт и гражданите, данните от проведеното онлайн анкетно проучване показват положително възприятие на респондентите за използване на възможностите при прилагане на политика за качеството на атмосферния въздух в община Видин. Средно претеглената

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

оценка по изследваните теми възлиза на 4.1, като вариациите по отделните проучвани теми е незначителна. Данните сочат, че местната власт прилага механизми и мерки, спазвайки основните принципи на партньорство и взаимодействие с местна общност. Респондентите дават най-високи оценки на процеса на партньорство при етапа на подготовката на стратегически и планови документи в разработването и изпълнението на проекти в сферата на околната среда. Независимо от по-ниската средна оценка по отношение определяне на формите за подкрепа за насърчаване на екологични инициативи, респондентите я определят като добра. Като цяло, резултатите подсказват, че по отношение на темите, третиращи околната среда и по-конкретно свързани с осигуряването на качеството на атмосферния въздух, местната власт прилага механизми и мерки, спазвайки основните принципи на партньорство и взаимодействие с местната общност.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПРЕПОРЪКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕСТНИТЕ ПОЛИТИКИ И ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Данните от проучването показват, че са налице нагласи в подкрепа на провежданата политика, но и желание за активно включване при разработването на проекти и провеждането на дейности и кампании за опазване на околната среда. В тази връзка могат да бъдат направени следните препоръки, които ще доведат до подобряване на качеството на атмосферния въздух и едновременно с това до ангажираност на гражданското общество в региона.

Препоръка 1. Да се разработи предложение за механизъм, с който представителите на гражданското общество да бъдат включени, съвместно с общината, в разработването на политики и мерки за опазване качеството на атмосферния въздух.

Механизъм за активно включване на гражданите в разработването на политики в областта на околната среда е практика, която в много страни е показала добра симбиоза и ефективност. Предлагаме Община Видин да разра-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

боти механизъм и предприеме стъпки за създаването на Обществен съвет с представители на гражданите и бизнеса, с цел осигуряване участието на гражданското общество във формулирането и контрола изпълнението на политики за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух. Представители на Обществения съвет да участват в заседанията на Общинския съвет по въпроси, касаещи подобряване качеството на атмосферния въздух и съвместно да бъдат обсъждани конкретни мерки и кампании за активно включване на гражданското общество в местни инициативи.

Участието на представители на гражданското общество във формирането и контрола на тези политики ще е гарант за популяризирането на дейностите и мерките и ще представлява още една възможност да бъдат прилагани съвместни действия с общата кауза да се подобри качеството на живот, околната среда и средата като цяло.

Препоръка 2. Да се осигури текуща информация на Интернет страницата на общината, страниците в социалните медии и в сградата на общината за възможностите за участие на гражданите при формира-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

не на политики и изпълнение на мерки в областта на околната среда с фокус върху опазване и подобряване на атмосферния въздух

Достъпът до информация е ключов при разходването на средства, акумулирани от данъци и такси. В тази връзка е необходимо Община Видин да предприеме стъпки за повишаване информираността на гражданите. Удовлетвореността на гражданите за разходването на такса битови отпадъци например, е около средната и следва да бъде потърсен механизъм за по-добра информираност. Освен на Интернет страницата и в социалните медии, информация за работата на общината, включително за мерките за опазване на околната среда и качеството на атмосферния въздух, би могла да бъде предоставяна и на специално информационно табло на видно място в общината, което ще е достъпно и за граждани, които не са Интернет потребители. Едно такова онлайн табло ще предоставя информация и за предстоящи срещи и обсъждания на документи, планове, програми, важни събития, в които гражданите да могат активно да участват. Общинската администрация би могла и да се ангажира с регулярното изпращане

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

по електронна поща на бюлетин с по-важна информация и предстоящи събития, на абонирали се представители на местното население.

Препоръка 3. Да се осигурят средства за граждански инициативи, включително и награди на конкурсен принцип за дейности, свързани с опазване на околната среда, в т.ч. осигуряване на качеството на атмосферния въздух.

Активното гражданско общество има очаквания и ежедневни питання, и въпреки всички положителни оценки, много представители на местното население биха се включили активно за дребномащабни дейности - например засаждане на дървета и/или цветя в околблоковото пространство или в зелените площи в малките населени места, облагородяване на обществени паркове, градини и зелени площи, почистване, косене, ремонт на близката детска площадка и др. подобни, особено при наличие и на съответна символична мотивация. Предлага се да се разработи план за такива инициативи и да се включи в общинския бюджет сума за финансово подпомагане на участниците в такива инициативи. Да се потърси актив-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

но помощта на гражданските организации от региона за популяризиране на тези инициативи и активизиране на гражданите.

Препоръка 4. Да се провеждат регулярно информационни срещи, кампании и открити уроци с подрастващите от различни възрастови групи за възпитание в екологично мислене.

Възможностите за осигуряване на достатъчна и адекватна информация особено сред подрастващото население следва да бъде един от приоритетите на администрациите, включително и на Община Видин. Разработването на материали за обучение, съвместно с Регионалното управление по образованието ще спомогнат за формирането и развитието на екологично мислене у децата, желание за развитие и мултиплициране на вече стартирали инициативи и активно включване в дейности по опазване на околната среда и осигуряване на качество на атмосферния въздух. Откритите уроци и съвместни кампании ще ангажират младите еколози и следващите поколения ще са по-отговорни към средата, компонентите на околната среда и ресурсите.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Препоръка 5. Превръщане на Дни на отворените врати в традиция за Община Видин

Дните на отворени врати във Видин се провеждат в периода около 22 април – Ден на земята и са тематично свързани с предстоящо пролетно почистване и кампании, свързани със „зелени“ дейности и инициативи. Превръщането им в регулярни и по-често провеждащи се събития ще доведат до по-широк достъп до работата на администрацията, до повече дискусии и по-добро разбиране на проблемите и на двете страни и съответно по-ефективното им решаване. Провеждането на такива „Дни на отворените врати“ минимум два пъти годишно ще създадат необходимата връзка и единомислие за почищата околна среда и активност при въвеждане на нови екологични политики и дейности.

Препоръка 6. Подобряване на условията за велосипеден транспорт в рамките на град Видин и населените места от общината.

Придвижването с велосипеди в града Видин не е

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

популярно с оглед недостатъчния брой велоалеи. Общинската администрация би могла да разшири зоните за движение с велосипеди, създаде и очертае нови велоалеи със съответната настилка (за което могат да се включат и активни доброволци), както и да въведе улици без автомобили. Разширяването и осигуряването на достатъчно велоалеи ще спомогне зеленото движение из града, ще намали замърсяването на въздуха. Тази дейност би могла да бъде подпомогната от гражданите с активното им участие при избора на зони и съответните подготвителни дейности и ще допринесе за популяризиране на всички дейности и активности.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ФОРМУЛИРАНИТЕ ПРЕПОРЪКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Препоръка	Цел	Необходими действия	Отговорна структура
1. Да се разработи предложение за механизъм, с който представителите на гражданското общество да бъдат включени, съвместно с общината, в разработването на политики и мерки за опазване качеството на атмосферния въздух.	Участие на представители на гражданското общество във формирането и контрола на мерки и политики за КАВ, което ще е гарант за популяризирането на дейностите и мерките за опазване на околната среда и в частност качеството на атмосферния въздух	-Създаване на структура на Обществен съвет по въпросите на КАВ; -Отправяне на покана до граждански сдружения и представители на бизнес организации за излъчване на представители в Обществения съвет; - Създаване и одобряване на Програма за дейност на Обществения съвет; - Включване на членовете на Обществения съвет в работата на общината по въпросите на КАВ.	Община Видин Структури на гражданското общество Бизнес структури

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

<p>2. Да се осигури текуща информация на Интернет страницата на общината, страниците в социалните медии и в сградата на общината за възможностите за участие на гражданите при формиране на политики и изпълнение на мерки в областта на околната среда с фокус върху опазване и подобряване на атмосферния въздух</p>	<p>Осигуряване на прозрачност и достъп до работата на администрацията и съответно възможност за активно участие при разработката и прилагането на задачи, мерки и дейности, свързани с политиката по опазване на околната среда с фокус върху опазване и подобряване на атмосферния въздух</p>	<p>- Поставяне на електронно табло с информация за гражданското общество на видно място в общината; - Изпращане регулярно по електронна поща на бюлетин с по-важна информация и предстоящи събития на абонирани се представители на местното население; - Активно публикуване на полезна информация на Интернет страницата на общината и в социалните мрежи.</p>	<p>Общинска администрация Видин</p>
<p>3. Да се осигурят средства за граждански инициативи, включително и награди на конкурсен принцип за дейности, свързани с опазване на околната среда, в т.ч. осигуряване на качеството на атмосферния въздух</p>	<p>Осигуряване на активно участие на гражданското общество в дейности, свързани с опазване на околната среда и КАВ чрез подходяща мотивация и подкрепа.</p>	<p>- Разработване на годишен план за инициативи и дейности с участието на представители на гражданското общество по облагоустване на околната среда, като засаждане на дървета, цветя и друга растителност, почистване на околблочковите пространства; - Приемане на бюджет от Общинския съвет за подкрепа на активни участници в горните дейности; - Популяризиране на тези инициативи чрез различни комуникационни и информационни канали на Общината и сдруженията на гражданското общество.</p>	<p>Общинска администрация Видин Структури на гражданското общество</p>

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

<p>4. Да се провеждат регулярно информационни срещи, кампании и открити уроци с подрастващите от различни възрастови групи за възпитание в екологично мислене.</p>	<p>Откритите уроци и съвместни кампании ще ангажират младите еколози и следващите поколения ще са по-отговорни към средата, компонентите на околната среда и ресурсите.</p>	<p>-Разработване на материали за обучение, съвместно с Регионалния инспекторат по образованието; -Разработване на програма за организирани на открити уроци с ученици от различни курсове на обучение по училища; - Мотивиране на младите хора за стартиране на инициативи и активно включване в дейности по опазване на околната среда чрез организиране на срещи и кампании; - Регулярно организиране представяне на нови проекти на гражданските сдружения в областта на опазване на околната среда в сградата на Общината и в социалните мрежи;</p>	<p>Общинска администрация Видин Регионално управление на образованието Структури на гражданското общество</p>
<p>5. Превръщане на „Дни на отворените врати“ в традиция за Община Видин</p>	<p>Осигуряване на по-широк достъп до работата на администрацията, до дискусии и по-добро разбиране на проблемите на опазване на околната среда</p>	<p>-Подготовка на годишна програма за провеждане на „Дни на отворените врати“ чрез активно допитване до гражданските сдружения -Осигуряване на участие на различни представители по възраст и пол в организирани „Дни на отворените врати“ -Осигуряване участие на известни представители на държавната и местната администрация и други компетентни институции, работещи в областта на опазване на околната среда, за запознаване на обществеността с най-новите мерки и политики по прилагането на Европейския зелен пакт.</p>	<p>Общинска администрация Видин</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

<p>6. Подобряване на условията за велосипеден транспорт в рамките на град Видин и населените места от общината.</p>	<p>Разширяването и осигуряването на достатъчно велоалеи ще спомогне зеленото движение из града и ще намали замърсяването на въздуха</p>	<p>Одобряване промени в Наредбата за организацията на движението на територията на община Видин и други релевантни документи, след широко обществено обсъждане, които да включват:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Очертаване на нови велоалеи със съответната настилка; - Разширяване на зоните за движение; - Определяне на улици без автомобили; - Организиране на широка информационна кампания сред населението, включваща добри примери от страната и чужбина	<p>Общинска администрация Видин</p>
---	---	---	-------------------------------------

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА ПО ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ В ОБЩИНА ВИДИН

В рамките на проект BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“ в периода февруари - октомври 2023 г. се реализира гражданско наблюдение на територията на Община Видин, фокусирано върху местната политика по осигуряване качество на атмосферния въздух.

Гражданското наблюдение е утвърдена форма за включване на обществеността в процеса на мониторинг на прилаганите публични политики и действащо законодателство, осъществявани от администрацията на различни нива – местно, регионално, национално. Чрез осъществяването на гражданско наблюдение се постига многопластов ефект – повишава се прозрачността, публичността, отчетността, етиката и доверието от страна на гражданите и бизнеса към дейността на публичната администрация, създава се открито и отговорно управление, обществеността развива критично мислене и поведение спрямо действията на администрацията, създава се

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

активно гражданско общество с чувство за отговорност, което проактивно търси и защитава правата си, но също така познава и прилага задълженията си.

Гражданското наблюдение върху работата на публичната администрация е утвърдена форма за контрол на дейността на административните структури, с фокус върху процесите на формиране, прилагане и мониторинг на публичните политики. Реализирането на гражданско наблюдение има за цел повишаване на доверието на обществеността към работата на администрацията, постигане на открито и прозрачно управление, увеличаване на гражданското участие във формирането, изпълнението и наблюдението на политиките по осигуряване качество на атмосферния въздух и повишаване на капацитета за осъществяване на обществен контрол.

За да бъде гражданското наблюдение ефективно, то трябва да се реализира като се прилагат основните принципи за безпристрастност, обективност, независимост и високи професионални критерии. За постигане на оптимален и дългосрочен ефект от тази дейност, е необходимо както прилагането на безпристрастен и критичен подход

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

към наблюдаваната структура, така и позитивно, гравитно отношение. Съчетаването на критичност спрямо идентифицираните слабости в работата на администрацията и процеса по осигуряване и подобряване качеството на атмосферния въздух с формулирането на корективни мерки, насочени към преодоляване на установените пропуски, насърчават администрацията да се стреми към повишаване на доброто управление в дългосрочен план.

За утвърждаване на подобни процеси в рамките на проект „Активно гражданство за чист въздух“ беше разработен и приложен механизъм за провеждане на гражданско наблюдение на местната политика по опазване чистотата на атмосферния въздух.

Гражданското наблюдение стартира с провеждането на подбор на заинтересовани лица, които на доброволен принцип да се включат в реализирането на наблюденията. Това са граждани, които доброволно осъществяват гражданско наблюдение върху местната политика по управление качеството на атмосферния въздух в Община Видин, следят за прилагането на мерките за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух, сре-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

щат се с други граждани, с представители на бизнеса и на компетентните институции, отговорни за формиране, прилагане и мониторинг на политиката за опазване чистотата на атмосферния въздух, провеждат интервюта със заинтересованите страни, синтезират и анализират получената информация и я обобщават в индивидуални доклади от проведените граждански наблюдения.

Подбраните доброволци преминаха обучение, по време на което се запознаха с основните принципи на гражданското наблюдение, приложимата нормативна уредба, разработеното и утвърдено Ръководство за провеждане на гражданско наблюдение в сферата на опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Видин, с формулярите и образците, необходими за документиране на провежданите наблюдения. Ръководството и разработените формуляри за провеждане на гражданско наблюдение, за индивидуални и обобщени доклади следват принципите за добро управление и имат за цел да се повиши гражданското участие във формирането, изпълнението и наблюдението на местната политика по осигуряване чистота на атмосферния въздух,

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

като повиши капацитета за осъществяване на обществен контрол над публичните политики на територията на Община Видин в сектор „Въздух“.

Гражданското наблюдение се реализира чрез срещи и интервюта с представители на двете основни групи обекти:

Граждани, бизнес, структури на гражданското общество, медии и др., в т.ч.:

- жители на централната част на град Видин;
- жители на крайните квартали на град Видин;
- жители на други населени места извън общинския център;
- гости и туристи в града и региона;
- представители на бизнеса от централната част на град Видин;
- представители на бизнеса от индустриалните райони на град Видин;
- представители на неправителствени организации и други структури на гражданското общество;
- работодателски организации;
- синдикални организации;

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- електронни, печатни и социални медии;
- други заинтересовани страни;

Представители на публичната администрация - институциите и организациите, отговорни и/или имащи отношение към дейностите по формиране, прилагане и мониторинг на политиките по осигуряване и подобряване качеството на атмосферния въздух, в т.ч.:

- Служители в общинската администрация;
- Служители в областната администрация;
- Служители на РИОСВ Монтана.

Екипите от граждански наблюдатели провеждат срещи и интервюта с обществеността – граждани, бизнес, структури на гражданското общество, и представители на администрацията, по време на които се събира информация, мнения и оценка на източниците на замърсяване на атмосферния въздух, както и на мерките, предвидени в Програмата за намаляване нивата на ФПЧ10 и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в Община Видин с план за действие за периода 2021-2025 г., тяхното прилагане и ефективността им. По време на наблюденията се търси мнението и оценката на

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

обществеността за участието на гражданите в процеса на консултиране и наличието на диалог, за оценка нивото на удовлетвореност от качеството на атмосферния въздух в Община Видин и оценка на усилията на местната администрация за подобряване чистотата на въздуха.

При реализирането на гражданското наблюдение в сферата на опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Видин, се следи за:

- Каква е оценката за качеството на атмосферния въздух в общината и дали тя отговаря на обществените нужди и потребности;
- Дали дейностите, мерките и инициативите в сектор „Въздух“ кореспондират на приложимата в момента нормативна уредба, процедури и правила;
- Дейностите по осигуряване и подобряване качество на атмосферния въздух се предоставят своевременно и с нужното качество;
- Дали компетентните институции отговарят на подадените от гражданите сигнали и жалби в срок и по същество;
- Вземат ли се предвид отправените от гражданите

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

и потребителите мнения, предложения и препоръки;

– Осигурена ли е възможност за достъп до информация, свързана с опазването и подобряването на въздуха, за да се осъществява ефективен граждански контрол;

– Отговорните институции предоставят ли регулярно информация и отчети за постигнатите резултати във връзка с прилагането на политиката по опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух;

– Какъв е потенциалът за продължаващо подобряване на качеството на атмосферния въздух;

– Дали са налице готовност и мотивация за тестване и прилагане на иновативни практики, нововъведения и добър опит;

– Дали наличните ресурси са използвани по най-добрия и разумен начин в съответствие с пазарните цени;

– В каква степен постигнатите резултати съответстват на заложените цели;

– Спазват ли се хоризонталните принципи на ЕС за партньорство, недопускане на дискриминация и равенство между половете, устойчиво развитие.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Гражданските наблюдатели осъществяват дейността си на доброволен принцип, което означава, че територията на цялата община не може да бъде обхваната на 100 %. За тази цел бяха обособени няколко пилотни зони за гражданско наблюдение, основаващи се на географската специфика, демографската структура на общината, социално-икономическия профил на населението, както и спецификата в отделните зони на общината по отношение на източниците на замърсители на атмосферния въздух – битово отопление, транспорт, индустрия, обществен сектор, неорганизиран източници и др.

На база на анализа на инвентаризациите на емисиите от различните сектори в община Видин бяха обособени следните пилотни зони за гражданско наблюдение:

– Пилотна зона 1 - Районът на бул. „Панония“, Съботен фермерски пазар, супермаркет LIDL, комплекс „Христо Ботев“, комплекс „Васил Левски“, комплекс „Вида“, супермаркет KAUFLAND – транспорт, индустриално замърсяване, битово отопление;

– Пилотна зона 2 - Районът около Централна ЖП гара, Автогара Видин, Автогара Алексиев, ул. „Цар Алек-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

сандър II“, ж.к „Химик“, районът на търговските складове – транспорт, битово отопление, обществен сектор;

– Пилотна зона 3 - Районът на централна градска част - ул. „Цар Симеон Велики“, ул. „Широка“, Общински пазар Видин, квартал „Калето“, района на туристическа зона „Баба Вида“, зона за платено паркиране – обществен сектор, битово отопление, транспорт;

– Пилотна зона 4 - Други жилищни райони в общинския център като ж.к. „Строител“, „Майски лес“, „Кумбаир“, „Ак джамия“ и други - битово отопление;

– Пилотна зона 5 - Индустириални райони - Южна промишлена зона, Северна промишлена зона, районът около с. Кошава, други райони с точкови източници на замърсяване, Околоръстен път Видин, районът на мост Видин – Калафат – индустриално замърсяване, транспорт, неорганизиран източници на замърсяване;

– Пилотна зона 6 - Други населени места извън общинския център – битово отопление, неорганизиран източници на замърсяване;

– Пилотна зона 7 - Други места, в които е налице понижено качество на атмосферния въздух, подадени са

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

сигнали и/или оплаквания - битово отопление, транспорт, индустриално замърсяване, обществен сектор, неорганизиран източници на замърсяване.

Методът на зонирание позволява гражданите да повишат мотивацията си за участие, защото проблемите са конкретни и са свързани със зоната им по местоживеене и/или месторабота. Пилотното зонирание се фокусира върху текущото състояние и качество на атмосферния въздух в Община Видин, което дава възможност за идентифициране на конкретни проблеми и да се отправят препоръки, свързани със спецификата на съответната зона.

От съществено значение за ефективността на гражданското наблюдение е прилагането на основните принципи за безпристрастност, обективност, независимост и високи професионални критерии. За постигането на оптимален и дългосрочен ефект от гражданското наблюдение, е необходимо прилагането от една страна на безпристрастен и критичен подход и същевременно, от друга страна, позитивна, градивна оценка.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

СТАТИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

За периода февруари 2023 г. – октомври 2023 г. бяха проведени общо 30 граждански наблюдения при спазване на разработената и утвърдена методология. Наблюденията се следната статистика:

	февр.23	март.23	апр.23	май.23	юни.23	юли.23	авг.23	септ.23	окт.23	Общо
Общ брой наблюдения за месеца	3	4	3	3	3	3	4	4	3	30
Наблюдения, осъществени между 7.00 и 19.00 часа	3	4	3	3	3	2	3	3	3	27
Наблюдения, осъществени между 19.00 и 7.00 часа	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
Наблюдения, осъществени през работните дни	2	2	1	0	1	1	1	2	2	12
Наблюдения, осъществени през почивните дни	1	2	2	3	2	2	3	2	1	18
Наблюдения, проведени в пилотна зона 1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	7
Наблюдения, проведени в пилотна зона 2	1	0	1	1	1	0	0	0	1	5

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Наблюдения, проведени в пилотна зона 3	0	1	1	0	0	1	1	1	1	6
Наблюдения, проведени в пилотна зона 4	0	0	0	1	0	0	1	1	1	4
Наблюдения, проведени в пилотна зона 5	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Наблюдения, проведени в пилотна зона 6	1	1	0	1	1	1	0	1	0	6
Наблюдения, проведени в пилотна зона 7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Наблюдения, проведени с граждани	3	2	2	2	2	2	2	4	2	21
Наблюдения, проведени с представители на общинска администрация	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Наблюдения, проведени с представител на СГО	0	2	1	1	1	1	2	0	0	8

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

КОНСТАТАЦИИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДЕНИЯ

От осъществените граждански наблюдения в периода февруари 2023 г. - октомври 2023 г. могат да бъдат обобщени следните резултати и констатации:

– Като цяло се отчита добра оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на Община Видин – прави впечатление, че по-ниска оценка на качеството (2 – лоша, 3 - задоволителна) се дава през зимния период, докато през летните и есенните месеци оценката за качеството на въздуха се повишава до добра (4) и много добра (5). Това може да се обясни с използването на твърдо гориво за отопление през зимния сезон, което както ще стане ясно по-долу, е основният замърсител на въздуха в региона.

– Масово интервюираните лица споделят, че според тях качеството на атмосферния въздух не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, но в същото време оценката в цифрово измерение за качеството на въздуха непрекъснато расте (от 2 - много лоша – в началото, през месец февруари, до 5 – много добра – в края на

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

наблюдавания период, през октомври).

– Във всички наблюдения се споделя, че основният източник на замърсяване на атмосферния въздух е битовото отопление. Тук, разбира се, се има предвид отоплението на въглища и дърва, които са един от най-сериозните източници на замърсяване с фини прахови частици (ФПЧ). Основна причина за високите концентрации на ФПЧ е битовото отопление на твърди горива, поради което съвременните подходи налагат обособяването на зони с ниски емисии от битово отопление.

– Вторият по значимост фактор, допринасящ за замърсяването на атмосферния въздух според проведените наблюдения, са транспортните средства. Община Видин има ключово географско разположение, през нея преминава трансевропейският транспортен коридор № 4. След изграждането на моста над р. Дунав – Видин – Калафат, трафикът на тежкотоварни и лекотоварни автомобили стана изключително интензивен, което неминуемо се отразява на чистотата на въздуха в региона. В допълнение, липсата на добре организиран и регулярен обществен транспорт в рамките на общинския център и между от-

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

делните населени места от общината води до повишено използване на лични моторни превозни средства, което допълнително влошава качеството на въздуха, особено в зимния период, когато преобладава битовото отопление на твърдо гориво.

– Според болшинството от респондентите в гражданските наблюдения, индустрията, строителството и другите неорганизиран източници са с незначителен ефект за замърсяването на атмосферния въздух в общината.

– По отношение на мерките за подобряване качеството на атмосферния въздух с най-сериозна подкрепа са тези, свързани с подмяната на отоплителните уреди на твърдо гориво и замяната им с екологични алтернативни устройства в рамките на проект „Подобряване на качеството на атмосферния въздух в Община Видин“, подмяната на отоплението на течни и твърди горива в общинските сгради с отопление на геотермална енергия, пелети или чипс, както и реализирането на мерки за енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10. Почти 100

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

%-ва подкрепа среща реализирането на тези мерки, които по пряк начин достигат до отделните граждани и са директен финансов стимул за въвеждането на съвременни екологични средства за отопление и за повишаване на енергийната ефективност на сградите.

– Като много ефективни са оценени и мерките за машинно метене и миене на уличната мрежа и миенето на маркуч на регулата на улиците за движение след края на зимния сезон.

– По-голямата част от наблюденията показват положителна оценка за използването на антиобледеняващи препарати през зимния сезон вместо опесъчаване, но доста от респондентите споделят своите опасения, че съвременните средства за антиобледеняване амортизират автомобилите.

– Друга мярка, която среща 100 % - ва подкрепа е свързаната с изграждането на пешеходни и велоалеи. Интервюираните по време на гражданските наблюдения лица даже смятат, че съществуващата мрежа от велоалеи трябва да бъде доразвита и разширена, така че желаещите да се придвижват по устойчив начин да могат да се

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

възползват сигурно и безопасно от тази алтернатива.

– С широка подкрепа се ползват и мерките, свързани с ежегодното озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета и създаване на зелен крайградски пояс. Голямата част от интервюираните лица са на мнение, че се извършват озеленителни дейности на обществените пространства, но те са концентрирани основно в централната градска част на общинския център, а крайните квартали и останалите населени места в общината не могат да се възползват от тази възможност. Като минус се констатира, че вече съществуващи паркови зони и градини не се поддържат с необходимата грижа и внимание.

– Прави впечатление, че по-голямата част от интервюираните лица са на мнение, че по отношение на пътната инфраструктура се правят предимно текущи ремонти, не се изгражда нова пътна инфраструктура, а след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар не се възстановяват напълно. Това създава предпоставки за бързо разрушаване на асфалтовото покритие и запълване на появилите се дупки с прах,

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

пепел, пясък, които стават източник на замърсяване на въздуха.

– По време на наблюденията почти всички потребители дават незадоволителна оценка за действащата система за контрол и превенция на нарушения и нерегламентирано замърсяване на въздуха. Гражданите са на мнение, че липсват контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита. Според интервюираните лица контролът, който се осъществява, не е ефективен или дори липсва такъв, от една страна, а от друга, дори да се констатират нарушения, не се налагат санкции, които да предотвратяват бъдещи нарушения;

– Оказва се, че в общинската Програма за качеството на атмосферния въздух са предвидени редица мерки, с които повечето от гражданите не са запознати и съответно не могат да преценят ефективността им. Такива мерки са: Проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведения за хранене, използващи открити скари

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

на дървени въглища; Стимулиране използването на възобновяеми енергийни източници за отопление; Наличието на Зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки за градски транспорт (напр. за притежание на стандарт минимум ЕВРО 4 за превозните средства); Създаване на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин. За популяризиране на тези мерки е наложително да се организира широка информационна разяснителна кампания, при която обществеността да се запознае с предвидените дейности и да бъде стимулирана да подпомогне общината при реализирането на тези мерки в дългосрочен план.

– Обезпокояващи са данните, че при почти всички наблюдения интервюираните лица споделят, че не е налице гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух и че не е предоставен достъп до информация, касаеща опазване чистотата на атмосферния въздух. По-голямата част от респондентите споделят, че не могат да преценят дали отговорните институции предоставят регулярна информация и

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

отчетност относно вложените ресурси и постигнатите резултати във връзка с прилагането на политиката по опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух. Затрудненият достъп до актуална информация за предстоящи действия, свързани с по-широко гражданско участие, възпрепятства активното включване на гражданите в процесите на формиране, прилагане и наблюдение на публичните политики, в това число политиката по осигуряване качество на атмосферния въздух. Въпреки твърденията от страна на интервюираните лица по време на гражданските наблюдения за затруднен достъп до специализирана информация, трябва да се отбележи, че в действителност на уеб страницата на общината е предоставен сериозен обем информация, касаеща формирането, прилагането и наблюдението на местната политика по осигуряване качество на атмосферния въздух. От активността на гражданите и бизнеса зависи в каква степен ще се възползват от предоставената информация.

– По време на наблюденията са подадени 3 сигнала за замърсяване или понижено качество на атмосферния

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

въздух, като 2 от тях са свързани с нерегламентирано изгаряне на автомобилни гуми (в района на бул. Панония, ж.к. Вида, гр. Видин и в района на с. Сланотрън). Третият сигнал е за замърсяване на атмосферния въздух с фини прахови частици от откритите скари в района на жк Вида, бул. Панония, гр. Видин.

– Въпреки констатираните по-горе слабости, важно е да се отбележи, че е налице добра воля и желание за сътрудничество от страна на администрацията. Готовността за сътрудничество и партньорство се потвърждава и от включването на отговорните институции в създадената структура – Обществен съвет за осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин, както и в домакинстването на Ден на отворените врати в общинската администрация. С действията си общината демонстрира желание за съвместни действия и готовност за вслушване в разумните и конструктивни препоръки, отправяни от гражданите. Със задоволство можем да отбележим, че общината обръща внимание на препоръките и предложенията, отправяни в рамките на проекта и на действащата нормативна уредба. По част

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

от тях вече се предприемат конкретни действия и стъпки за прилагането им. Оставаме с надежда, че изграденото партньорство ще продължи да се развива и да се надгражда и ще помогне да дишаме по-чист въздух, да живеем в по-приветлив град и да имаме по-активни и по-доволни граждани.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПРЕПОРЪКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

Серия от препоръки са отправени към администрацията, отговорна за опазване качеството на атмосферния въздух:

– Да продължи подмяната на уредите/печките на твърдо гориво с алтернативни екологични източници на отопление;

– Да се въведат зони с ниски емисии за битово отопление;

– За битово отопление да се използват пелети, газ, ВЕИ, термопомпи, електроенергия и други устойчиви екологични алтернативи, а в случай, че лицата нямат финансова възможност, да употребяват само суха дървесина за отопление;

– Да се въведат мерки за ограничаване на автомобилния трафик;

– Да се контролира достъпът на тежкотоварни автомобили в града (в т.ч. по бул. Панония);

– Да се обособи буферен паркинг с достатъчен капацитет за тежкотоварните автомобили, така че да не се

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

налага преминаването им през населеното място;

– Да се увеличи честотата на придвижване на междуградските автобуси, за да се намалят индивидуалните пътувания с лек автомобил;

– Да се ограничи автомобилния трафик, като се създадат условия за регулярен и екологичен градски и междуградски публичен транспорт;

– Автомобилите да имат филтри за намаляване на вредните емисии;

– Да се разширят пешеходните и велосипедни зони, като се изградят велоалеи и до други населени места от общината, за да се стимулира зеленото придвижване и да се пътува сигурно и безопасно между населените места в общината;

– Да се изградят и поддържат паркове и градини във всяко населено място в общината, а съществуващите зелени площи в населените места да се поддържат и разширяват;

– Да се предвидят и осигурят повече инвестиции в озеленяването и залесяването на всички населени места на общината;

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- Да се извършват повече озеленителни дейности и залесявания в крайните зони на града, в т.ч. около промишлените зони и околосръстното шосе на град Видин;
- Да се възстановят защитните зелени пояси около град Видин;
- Миенето на улиците да се превърне в регулярна дейност;
- Да се полагат сериозни усилия за разчистване на праха по улиците;
- Да се възстанови нарушеното асфалтово покритие по улиците, за да не се запълват дупките с прах и кал, както и да се разшири обхвата на улиците, предвидени за асфалтиране;
- След ремонт на пътната настилка, подземната инфраструктура или тротоар, асфалтовото покритие и тротоарната настилка да се възстановяват напълно;
- Да се извършва по-сериозен контрол при строителство и изпълнение на мерки, касаещи запрашаването в резултат на ремонтни дейности;
- Да се упражнява строг контрол с особен фокус върху скарите на открито и нерегламентираното изгаряне

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

на отпадъци;

– Да се регулира и контролира дейността на заведенията за хранене, използващи скари на дървени въглища;

– Да се наложат ограничения за пушека, праха и мизеризмите от скарите на открито;

– Да се създадат условия за организирано събиране и извозване на растителни отпадъци, за да не се допуска нерегламентираното им изгаряне;

– Да се налагат глоби на тези, които замърсяват въздуха, като изгарят отпадъци или нямат филтри на производствата си;

– Да има видеонаблюдение и общинска полиция, чрез които да се следи и контролира за нерегламентирано замърсяване на атмосферния въздух и да се налагат съответните санкции на нарушителите;

– Да се осъществява строг институционален контрол и на нарушителите да се налагат санкции;

– Да се провеждат информационни кампании и срещи с граждани.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изложените констатации и препоръки са изготвени в рамките на проект „Активно гражданство за чист въздух“ и не претендират за изчерпателност. Паралелно с изложените предложения към общинската администрация е необходимо предприемането на редица мерки и на национално ниво, които да насърчат и улеснят прилагането на по-комплексни действия като зони с ниски емисии, интегриран регионален транспорт, създаване на възможности за алтернативен транспорт и начини на придвижване.

Действията, реализирани по проект „Активно гражданство за чист въздух“ са възможност за идентифициране на пропуските и слабостите в реализирането на местните екологични политики и съответно са източник на градивни, корективни препоръки към дейността на администрацията. Вярваме, че в резултат на проведените мерки, чрез установяване на пропуските и отпавяне на препоръки ще допринесем за подобряване качеството на атмосферния въздух в региона, за повишаване доверието в дейността на администрацията, за по-добро управление и за все по-активното включване на обществеността при

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

формирането, прилагането и наблюдението на местните публични политики.

Предлагаме оригинален инструментариум, с който да се събере, анализира и синтезира актуална информация относно ефективността на управлението на качеството на въздуха. Гражданският мониторинг съвпада с изпълнението на мащабен проект за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво с екологично чисти уреди в Община Видин, което е уникална възможност да се проследи в реално време ефектът от прилагането на мерки, които помагат за подобряване на качеството на въздуха.

Една ефективна система, интегрираща усилията на всички ключови субекти – публичния сектор, частния бизнес, професионалните сдружения, неправителствените организации, медиите и най-вече обикновените граждани, които стоят в основата на демократичното управление е от решаващо значение за реализирането на такива инициативи. Участието на гражданското общество има решаващо значение за успеха на всяка стратегия и политика за съвременно добро и ефективно управление,

---

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

като взаимодействието между гражданите и публичните институции трябва да се основава на независимо и критично, но същевременно и позитивно взаимодействие. Възможността за участие на гражданското общество в обществените консултации и дискусии при формиране на политиките и в откритите заседания на Общинския съвет е необходимо условие за съвместно сътрудничество по прилагане на публичната политика и осъществяването на граждански контрол при оценка на резултатите от провежданата политика по осигуряване качеството на атмосферния въздух.

Активният граждански мониторинг в реално време в сферата на политиката за опазване на въздуха на местно ниво е от особено значение за постигане на конкретни резултати в дългосрочен план от прилаганата политика, за повишаване на прозрачността и публичността на работата на администрацията.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Закон за опазване на околната среда;
2. Закон за чистотата на атмосферния въздух;
3. Закон за енергийната ефективност;
4. Наредба № 7 от 3.05.1999 г. за оценка и управлените качеството на атмосферния въздух;
5. НАРЕДБА № 6 от 7 октомври 2019 г. за изискванията и контрола върху дървесината, която се използва за битово отопление;
6. Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление, условията, реда и начина за техния контрол;
7. Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018 – 2024 г.;
8. Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020 – 2030 г.;
9. План за интегрирано развитие на община Видин 2021-2027 г.;
10. Общински план за развитие на Община Видин 2014 – 2020 г.;
11. Програма за намаляване нивата на ФПЧ10 и

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в Община Видин за периода 2021 - 2025 година и План за действие;

12. Програма за намаляване нивата на ФПЧ10 и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в Община Видин за периода 2015 - 2020 година и План за действие;

13. Методология за провеждане на гражданско наблюдение върху политиката по управление на отпадъците в Община Видин, София, 2019 г.

14. Методология за граждански мониторинг върху работата на контролни институции на местно ниво, Асоциация „Прозрачност без граници“, София, 2015 г.;

15. Методологии за граждански мониторинг на публична услуга по проект „Капацитет за граждански мониторинг“, Сдружение „Знание“;

16. Мониторингов доклад от граждански мониторинг върху дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране, София, 2009 г.;

17. Добри практики от граждански мониторинг

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

на местно ниво, Проект „Граждански мониторинг за ефективно управление на публичните ресурси“, Фондация за реформа в местното самоуправление, София, 2012.

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg